

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKÜ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Városi ügyek.

Zombor, 1905. május 29.

A diadalmámor után, amelybe a várost a Schweidel ünnep alkalmából pazarul reá zuditott dicséretetek elringatták, nem árt, ha kissé komolyan gondolkozunk és elhatározzuk, hogy a régi közmondás nagyon is találó: nem mind arany, ami fénylik. Hogy a városunkra pazarolt sok dicséretet önérettel elfogadhassuk, ahhoz még sok idő kell.

Az egyetlen fásítást kivéve, amelyhez azonban szintén sok szó fér, nálunk minden marad s ha egy-egy jó eszme fel is vetődik, meg nem valósul belőle semmi. Mi lesz azzal az eszmével, ki sikkasztja el, az Isten tudja! Elég az hozzá, hogy még az eszme is elvész.

A modern világ lázas haladási processzusába sehogysem tudunk beilleszkedni. Nem értjük meg a kor intő szavát, amely gyors tette, gyors munkára hív fel; nem látjuk a lázas versengést, azokat a hatalmas alkotásokat, a haladásnak bámulatatos fokozatait, amelyeket más városok produkálnak.

Mi csak szépen maradunk. Hala-

dási rendszerünkre legszebb példa a villanyvilágítás. Talán 15 évig tanakodtunk és tanácskoztunk fölötte. Más városok sokkal később kezdtek, meg is valósították s most már talán azon törik a fejüket, hogy minő külbömb világitást lehet majd létesíteni.

Nos hát, nézetünk szerint ezzel a huza-vona rendszerrel végre szakítani kell. A városnak az ő végtelen közönyéből okvetlenül ki kell vetköznie és lépést kell tartania más városokkal. Mert hamis nézet az, hogy nem lehet, hogy a város szegény. Szegénynek szegény a város, de azért ez a körülmény nem teszi jogosulttá a teljes tétlenséget. Vannak még szegényebb városok és mégis előre jutnak. Észszerű és okszerű gazdálkodással lassan, de biztosan lehet azért fokról-fokra emelkedni és haladni.

A mi véleményünk szerint nem is az a hiba, hogy megfelelő erőink hiányzanak, hanem az a hiba, hogy nincs őszinte, komoly érdeklődés és nincs lelkes akarat. Ezt bizonyítja a Schweidel-ünnep is. A város absolute nem törődött a dologgal, annyira nem, hogy még a rendezés munkáját is a szoborbizott-

ságnak kellett végeznie. Holott nagyon jól tudhatta a város, hogy miről van szó; nagyon jól tudhatta, hogy az egész országot érdeklő nemzeti ügy ünnepe van készülöben és nagyon jól tudhatta, hogy egy szép szobor kerül majd a birtokába. Ennek dacára nem mutatott semmi érdeklődést!

Ez az eset jellemez bennünket legjobban! Így vagyunk minden ügygyel. Más ügyekben legfeljebb csak tanácskozunk.

Ha jól esett a Schweidel-ünnep alkalmával a sok dicséretet hallani és zsebrevágni, hát akkor legyen bennünk most annyira erő és határozzuk végre el, hogy az eddigi csiga-rendszerrel szakítva, ezután lelkesedéssel városunk haladásán fogunk munkálkodni. Ha az aszfalt egy-kettőre meg lehetett, meg lehet más is.

Ugy legyen!

Egy városi polgár.*)

*) Kissé pesszimizisztikus hang szólal meg ebből a cikkből. Mégis közreadjuk, mert ártani nem ártunk vele. Legközelebb tárgyalogosan hozzászólunk.

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Spanyol tánc.

Írta: **Vértesi Károly.**

— A „Bácska” eredeti tárcája. —

A szerelem városában. — Hang ütötte meg a fületem. — Hires muzsikuskok. — Első este. — Egymás mellett fesztelenül. — A muzsák kegyeltje. — Behunyt szemmel. — Spanyol táncok. — A táncosnő öltözete. — Olyant toppant. — Tetszésnyilvánítás. — Csókot hány. — Diadal az élete. — Gyönyörködtem. — Különböző táncok. — Néhány hires spanyol táncosnő. — Bajt fejeznek ki. — Triana-ban. — Trianaról. — Emlékezés Italicara. — Ahol római császárok születtek. — Tudják a gitárt pengetni. — A cigányleány tánca. — Pajkosak. — Oda ülnek. — Milyen lehet a farsang?! — Maja-majo viselet. — Olesón tudnak jól mulatni. — Pirosra kigyulladnak. — Mit mond a magyar nótá?

„A spanyol táncban megvan a szerelem egész szenvedélye három fölvonásban: a vágy, a csábítás, a kék.”

Pierre Louis.

Sevillában, Spanyolország Nápolyában vagyunk, az élénken kedves, tiszta, andaluziai fővárosban, egyuttal a szerelem városában, ahol mindig mosolyra állnak az asszonyszá-

jak, folytonosan igéznek a bolygótűző leányszemek s vidám hangulatu táncot ropnak a színes fátylakba öltözött táncosnők és a spanyol véralkatban állandóan meleg az életfolyam. Flirt, a társadalom életkovásza, folytonosan dagasztásban. A népszínházakban páratlanul gyarló színművek előadása. A dőre képzelet szüli azokat, de vonzanak, mert égő szerelem nyilatkozik meg bennük.

Szerelemről szól a dal Sevillában, szerelmet fejez ki a tánc Sevillában, a Burrero táncsteremben, a Salon Cantante-ben épp úgy, mint a cigányok által lakott Triana-külváros népies, sötét helyein, ahol legjobban színesedik meg a keleti jelleg az énekekben és táncban.

Ez a hang ütötte meg Sevillában legelőbb a fületem.

Sevillát különösen ismertté tették a hires muzsikuskok. Bizet Carmen-je, Mozart Don Juan-ja és Figaro-ja, no meg Rossini borbélyja, nagy szellemek hangsorai, itt játszanak. A borbélyok, valahány, maig fényes üzleteket tartanak Sevillában s gyorsan keverik a szappanhabot a sárgarézből préselt csorba tányérban.

Azon tanakodtam, hol töltssem el az első estét. Zárt helyen dalesarnokban, vagy a szabad téren?

Mentem a kecses spanyol táncot megnézni és a csalogányt meghallgatni. Nagyon csalogatott. Hiszen Spanyolország paradicsomának olyan istenáldott az égöve, állandóan szép az őszi időjárása, hogy másik este is eljuthatok a pálmák alá, melyek közel, lakásom előtt vannak.

Az énekes hely, méretével, színháznak illett be, csak hogy nem voltak páholyok. Az előbbkelő mellett tarka társaságban fesztelenül ülhet a szegény. Magát csak olyan caballeronak tartja, mint amazt. Ha szóra kerülne valami dolog közöttük, mellét verve azt mondaná, hogy az ő ősei is épp úgy ott voltak, mikor a mórokat kiűzték, mint bárki másé. Várjuk a castaneta első ütemének fölesattanását.

Aki korábban jött, közelebb juthatott a fényes csillaghoz, mely akkortájt a spanyol földön tündöklött. Emberi nevének López Mária-nak hívták a muzsák kegyeltjét. La celebre cantadora del género Flamenco. Róla, büj omla. No, López, hangsorával, a hangfuta-

A Schweidel és Latinovits-család.

Schweidel Józsefnek, az aradi vértanúnak családja igen közeli rokonságban, illetve sógorságban van a bács megyei Latinovits-családdal és így vármegyénk és városunk főispánjával is.

Ebből az indokból a szoborleleplezés alkalmából megjelent Schweidel-család Latinovits Pálban nemcsak a főispánt, hanem a jó rokont is melegen, rokon szeretettel üdvözölte.

Ennek a rokon szeretetnek szép bizonyítéka a következő levél, amelyet a Schweidel-család a leleplezés után Latinovits Pál főispánhoz intézett.

A levél így hangzik:

Igen tisztelt s kedvelt Rokonunk!

Midőn a jelenben élő nemzedék hazafias lelkesedése Zombor város nagy szülöttjének, Schweidel Józsefnek, az aradi 13 vértanú tábornok egyikének szobrot emelt s leleplezési ünnepélyének megtartására f. évi május hó 18-át tűzte ki, minket is nemcsak a leggyengédebb gyermeki kegyelet, de a hazafias kötelesség meleg tudata is, az országossá tett ünnepségekben való részvételre levezérelt.

A multak szomorú emléke, a jelennek a multak keserveiért hálás vigaszt nyújtó öröme egyes érzelmeket támasztott gyermeki szíveinkben; ezen gondolatmenet közt s e egyes érzelmek hatása alatt ültünk zombori lakásunk egyik szobájában, Sarolta testvérünkében, együtt, midőn te, kedves Rokon, örömteljes meglepetésünkre látogatásoddal bennünket megtiszteltél s szeretetreméltósággal, kedves és utánozhatlan előzékenységgel mindnyájunk szívét lekötötted.

E rokon látogatásod viszonzásakor mindnyájunkat a rokon szeretet s előzékenység minden képzelhető mérvével s módjával a legnagyobb örömeinkre, kedves Rokon, úgy elhalmoztál, hogy mindezek lekötözö hálás elismerésére megfelelő szavakat nem is találunk, szívünk őszinte meleg érzelmeit kifejezésre juttatni eléggé képeseknek magunkat nem is érezzük. Bács vármegye élén a te kedves egyéniséged áll! A Schweidel-szobor leleplezési ünnepségek lefolyásának országos

jellegű gyönyörúsége s magasztos volta emeléséből az oroszlanrész méltán megilleti Bács vármegye főispánját, nemcsak mint ilyen, hanem mint Zombor város törvényhatóságának elnökét is! A város legszebb terére jutott a szép s fenséges éreszobor! Hogy a megye közönsége oly tekintélyes összeggel járult a szobor létrejöttéhez, hogy oly fényes közönség, oly roppant népség tódult be a hazafias ünnepély országos voltának emelésére stb., mindezek a főispánnak e kimagasló magyar főhivataltalra való reátermettséget, tapintatosságát, erélyét, nagy képességeit és főleg nagy hazafiasságát dicsérik.

Sok örömmel eltelve váltunk meg Zombor városától és közönségétől, mely hazafias lelkesedésének fénysugaraival valóban boldogított mindnyájunkat s behegesztette azon mély sebet, melyet mindnyájunk szívében 1849. október 6. oly mélységesen ejtett, s mely még ezidőig is sajgott.

Kedves Rokonunk! fogadd ismételtlen is atyafiságos szeretetünk igaz, őszinte nagyrabecsülésünk s szeretetreméltó egyéniséged iránt érzett érzelmeink e megnyilatkozását szívesen mindenekért, melyeknek ez ünnepélyesség alkalmából látói, hallói és élvezői voltunk; reád kedves Rokon a visszaemlékezés mindig s örökké kellemes maradand szíveink mélyében.

Nagyértékű atyafiságos szerető hajlamaidba ajánlottan vagyunk s maradunk téged, kedves Rokon, szerető rokonaid:

Kelt Budapesten, 1905. május hó 22-én.

Schweidel Béla;
Balogh Sándorné szül. Schweidel Sarolta;
dr. Balogh Sándor,
a vértanú tábornok veje.

Üdvözetek a Schweidel-szoborbizottságnak.

Hogy hazafias, kegyeletes ünnepünk országszerte milyen általános érdeklődést keltett, annak fényes bizonyítékai azok a Schweidel-szoborbizottsághoz érkezett üdvözlő iratok, melyek meleg, hazafias hangon biztosítanak bennünket, hogy akik a leleplezésen meg nem jelenhettek, lélekben velünk együtt ünnepeltek. Emlékezet okáért közöljük ez üdvözeteket.

A Kisfaludy-Társaság: Nagyságos Elnök ur! A Kisfaludy-Társaság szabadságharcunk egyik vértanujának, Schweidel Józsefnek emlékünnepe a szíves meghívást őszinte köszönettel vette s Rákosi Jenő tagtársunkat kérte fel, hogy az ünnepélyen társaságunkat képviselje. — Budapest, 1905. május 13-án. Hazafias tisztelettel Beöthy Zsolt s. k., a Kisfaludy-Társaság elnöke. Vargha Gyula s., k., a Kisfaludy-Társaság titkára.

A Szent-István-Társulat: A Tekintetes Schweidel-szoborbizottságnak Zombor. Nagy köszönettel vettük a nagyérdemű szoborbizottság megtisztelő meghívását, mellyel a tizenhárom aradi vértanu egyikének, a zombori születésű Schweidel Józsefnek emelendő szobor leleplezésére meghívta Társulatunkat. Legnagyobb sajnálatunkra nem vehetünk részt a magasztos ünnepen, mivel épen aznap, május 18-án, lesz Társulatunk évi közgyűlése. Sajnálattalunk annál nagyobb, mert a Szent-István-Társulat, mely maga is az 1848. évben született s mely hosszú multjának folyama alatt mindig párosítani tudta a katholicizmust a magyar hazafisággal, nemcsak lélekben, hanem képviselői által is ott kívánt volna lenni a zombori ünnepen. Igazgató-választmányunk egyik régi és oszlopos tagja, dr. Balogh Sándor lovag ur, ki más minőségben vesz részt az ünnepen, kegyes lesz átvenni a mi lelkesedésünk hírét és hirt adni kegyeletes fohászainkról, melyekkel e napon hazánkért a Magasságbelihez folyamodunk. A tisztelettel alulírott elnökség maga pedig a távolból köszönti a hazafiakat, kik hazánk egyik hőse és vértanuja emlékét szoborművel dicsőítik meg. A Szent-István-Társulat igazgató-választmányának 1905. május 11-iki üléséből. — Hazafias üdvözzel a Szent-István-Társulat elnöksége: Dr. Giesswein Sándor s. k.

Az 1848/49. honvédek aradi egylete: A Schweidel-szoborbizottság tekintetes Elnöke: Vértesi Károly urnak Zomborban. Meghatottságtól remeg a toll kezemben, amidőn a 13 mártírhálalt szenvedett vértanuinak gyászos sorsa jut eszembe, hogy ezen halhatatlanoknak azért kellett halált szenvedniök, mert hazájukat szerették. Mély tisztelettel jelentünk volna meg az emlékezetes ünne-

mok színezésével, trilláival ki is lopta a szívekből csakhamar az érzelmet. Félig csukott, azután egészen behunyt szemekkel, egyetlen gitár kísérete mellett ülve énekelt, csak időközönként vertek mögötte ezüstösen csengő hangjához több hangszerrel összhangot. Ének közben is már, mikor szállt felénk a szép hangja, de főleg a dallam végeztével, megesattant a taps s falrengetően hangzott föl a tetszésnyilvánítás, sűrű ujrázás. Nálunk a dalszínházban nem játszódik le az érdeklődők között ilyen hangos, földrengésszerű jelenet. Ugy látszik, a híres énekesnő hozzá volt már szokva az ünnepléshez, olykor közönnnyel fogadta a hódolást. A szépségének is szót az, nemcsak az énekének. Kettősen érte őt az Isten adomány. Táncolt utána, előbb himbáló, majd ringó léptekkel. Előre lépett, hátra lépett, azután meggyorsította táncát, pihegve, lihegve járta a sequedillát, bolerót. Ezt az utóbbi spanyol nemzeti táncot kerek női kalapban és spanyol divatu rövid, könnyű női kabátkában járta. A másik táncot hosszú rojtos, tarka mellkendőben járta, kurta, csipkés ruhában. Fehér selyemharisnya, picike sarkos cipő, mely sohasem fénymázás, inkább

selyem, divatba visszatérő, XV. Lajos korabeli. Mosolyog a kezével, lábával, cipőjével, mikor beszél velük tánc közben. Ékességtől tündöklött ő maga. Máskor, fekete pántlikára volt kötve a cipője, épp azért, mert egyszerű volt, emelte a szépségét. A fekete harisnyát itt nem viselik.

A szilaj táncban, castenettás fülsiketítő csattogással vagy a rézcsergős, tompa dob hangoztatásával, mimelt vad haragban olyat toppant néha az ici-pici táncos lábával, hogy a vér kezdett megállni az eremben. Csörgetyű dob, feje fölött tartva, a sok keces mozdulat, lebbenő, könnyű lépés, mintha pehely volna maga is, melyet a lehelet sodor. Megfigyelem, a szem-, kéz- és láb mozdulatait, a dicsőség mámorától a pir miként futja el a telt arcidomokat. Hangja megvesztegető erővel hatott, megillette a lelkeket. Leszállt olykor hangja, bogárzümögésnél alig volt erősebb.

Az idegek fölkorbácsolva, ezer anda! arre! corre! bailé! ole! bravo! hangzik felé; harsány, öblös hangon kiabál mellettem egy valaki, mintha meglődött volna az agyveleje. Nehezen szakad vége a dörgő tapsnak,

az éretorkokból fölhangzott tetszészajnak, az énekszámok egymásutánjában a lelkesülésnek, pedig többnyire csak egy táncol, egy énekel és egy kíséri hangszerrel. Megesik, hogy a lelkesülők tenyerükkel verik ki az ütemet.

Mikor táncát lejárta, viharos taps zugott föl. Tapsvihar közepette a nagy tetszésnyilvánításra a közönségen végigszalasztja tekintetét az ünnepelt, fejbőlintással, fúradt édes mosolygással, keces mozdulattal ad köszönést, ajkára érintett kézzel csókot hány. Hányan részegednek meg a kéj mámorától, hányan tapsolják dagadtra a tenyerüket, elgondolhatjuk. Diadal az ilyen művészet! Sokáig maradjon meg a szépsége, melyre olyan szüksége van, mint a levegőre. Izgassa a szívet, képzeletet, felséges táncában leljenek sokan gyönyört.

Gyönyörködtem a szép táncosnőben és énekesnőben, aki szerzett nekem egy csomó gyönyörűséget con suas preciosas malaguenas, guajiras y tangos. Szórom rá a dicséző szót. Valóban szép és csábos volt. Elfogott az ígézet. Lelkimmel hozzá szállva, lerovom a teljes elismerés adóját López Máriának, legyen továbbra is az elismerés ennek a mű-

pélyen, de minket előhaladott korunk s az avval járó gyengeségünk visszatart az ut fázadalmi miatt, de megbiztuk dr. Barabás Béla urat, városunk országgyűlési képviselőjét, hogy bennünket képviseljen és ő, ki szintén öreg honvédnek a fia, a megbízatást elfogadta. — Aradon, 1905. május 16. Hazafiúi tisztelettel vagyunk Simay István s. k., egyl. elnök. May Soma s. k., egyl. jegyző.

A debreceni 1848/49. honvéd-egylet: Nagyságos Uram! Mély sajnálattal értesitem, hogy a Zombor szab. kir. város hazafias közönsége által felállított s Schweidel József emléket megörökítő éreszobor leleplezésének ünnepélyén helybeli 1848/49-es honvéd-egyletünket, több gátló akadály miatt képviseltetni nem lehet, s így csak meleg üdvözlésünk mellett hálás köszönetünket fejezzük ki a távolból nemes városuk nagyérdemű közönségének, a nagy vértanu emlékének éreszobor által is történt megörökítéseért, Nagyságodnak pedig, mint a szoborbizottság elnökének fáradozásáért s azért, hogy az 1848/49-es honvéd-egyletet ezen ritka ünnepélyre meghívni méltóztatott. — Debrecenben, 1905. május 14. Kiváló tisztelettel Simonffy Imre s. k., kir. tanácsos, nyug. 1848/49-es honvédszázados, egyleti elnök.

A vasvármegyei 48/49. honvéd-egylet: A Schweidel-szobor tekintetes Bizottságának Zombor. Schweidel József, szabadságharcunk egyik vértanuja szobrának leleplezési ünnepélyére vett igen becses meghívását midőn hálásan megköszönénk, sajnosan kell jelentenünk, hogy az ünnepélyen elaggott korunk s egyéb okoknál fogva egyletünk magát nem képviselheteti. A vasmegyei 48/49. évi honvéd-egyesületnek illetve választmányának Szombathelyen, 1905. évi május hó 7-én megtartott üléséből. — Zaka István s. k., elnök.

Heves vármegye közönsége: A Schweidel-szoborbizottság Tekintetes Elnökének Zombor. Szabadságharcunk egyik hőse, vértanu halált szenvedett, Schweidel József 1848/49-es tábornok emlékére emelt szoborleleplezésének ünnepélyére hozzánk intézett meghívást köszönettel fogadjuk s amennyiben a meghívásnak megfelelően, erről a Tekintetes Elnökséget értesíteni fogjuk. Hazafias érzellemmel kísérjük

vészleleknek az éltetője. Gyakorolja még sokáig a művészi szórakoztatás szép hivatását, ekesszóval táncoljon!

A nők együtt is táncolnak Spanyolországban. Itt is láttam, szép fordulatokban mint vetik hátra fejüket, emelik ki rejtett bájukat. Egyszer egymással voltak szemben, máskor ingerkedve, egymást megkerülve, azután ismét egymást keresték, átfogódtak, keringtek, egy erőszakos toppanásra megálltak, minden izmuk remegett, ők maguk mintha örültek lennének.

Ha a férfi és nő együtt táncol, rendszerint nem érintik, ügyesen kikerülnek egymást. Kidomborította gömbölyű női alakjukat a telt testhez szorosán álló ruhájuk.

Nem tudom, más hogyan van vele, de én nagyon szeretem a spanyol táncot nézni, sajátoságos kellemmel hat reám, ha azt művészesen és kecesen, szépen lejtik, mert a spanyol solo táncok nehezek.

Pályafutásában olykor a mi egünkre is elkerül egy-egy ilyen fényes csillag, Carmenita, La Tordajada, Rosario Guerrero.

(Vége köv.)

Zombor város közönségének a szobor létesítése útján szerzett érdemeit, amelyeknek elismeréséhez a legtisztább magyar szellemünkkel hozzájárulunk. Kelt Heves vármegye törvényhatósági bizottságának Egerben, 1905. évi május hó 8-án tartott rendkívüli közgyűléséből. — A vármegye közönsége nevében. Majrinovich s. k., alispán.

Gömör-Kishont t. e. vármegye közönsége: Nagyságos Vértesi Károly urnak, mint a Schweidel-szoborbizottság Elnökének Zombor. Az 1848/49-iki szabadságharc vértanu halált halt tábornoka, Schweidel József emlékeztetének megörökítésére létesített éreszobornak folyó évi május hó 18-án Zomborban tartandó leleplezési ünnepélyére való szíves meghívását köszönettel fogadva; — sajnálattal kell értesítenem, hogy miután f. évi március hó 30. és 31-ike óta törvényhatóságunk közgyűlést mindeztideig nem tartott, — ezen hazafias ünnepélyen törvényhatóságunknak küldöttség által való képviseltetésére a szükséges intézkedések meglehetősen nem voltak. A vármegye alispánjának szándéka volt ugyan ezen ünnepélyen a törvényhatóság képviseletében résztvenni, de közbejött halaszthatlan és fontos hivatalos teendői, melyek miatt Budapestre kellett utazni, ebbeli szándékának kivételében, őszinte sajnálatára, megakadályozták. Ha azonban személyileg nem is, de lélekben és szívből vármegyénk hazafiasan érző egész közönsége ezen magasztos ünnepélyen jelen lesz. Midőn pedig úgy Zombor szab. kir. város közönségét, valamint a szoborbizottságot is, ezen kegyeletes és a késő nemzedéket is önfeláldozó hazaszeretetre oktató emlékmű megvalósulása alkalmából, törvényhatóságunk nevében is igaz és bensőszerű örömmel üdvözlöm, maradok kiváló tisztelettel és nagyrabecsüléssel kifejezésre mellet. — Rimaszombatban, 1905. évi május hó 15-én. Alispán helyett: Lukács Géza s. k., vm. főjegyző.

H i r e k .

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter a gádori anyakönyvi kerületbe Pál István segédjegyzőt, a pincédibe pedig Polgár László segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

A zombori iparos dalárda kirándulása. A zombori iparos dalárda pünkösd első napján Szántó Károly karmester vezetésével kirándulást rendez Gombosra. Este a vasuti állomás vendéglőjében a dalárda dalestélyt rendez, melyet tánc követ. A dalárdistákkal ezen alkalommal többen részt vesznek, mint kísérők, a kiránduláson, melynek egyik programpontja az elmaradhatatlan halpaprikás lesz. A gombosiak szíves vendéglátását az iparos dalárda egy élvezetes estével fogja meghálálni.

Hymen. Vettük a következő nászjelentést: Falcione Gusztáv és neje csáthi Zányi Teréz örömmel tudatják, hogy leányukat Irénkét eljegyezte dr. Draxler Brunó ügyvéd, cs. és kir. tart. huszárhadnagy, Draxler Lipót nagybirtokos és neje Büchelbauer Krisztina fia. — Draxler Lipót és neje Büchelbauer Krisztina örömmel tudatják, hogy fiuk Brunó eljegyezte Falcione Irénkét, Falcione Gusztáv ker. tanácsos és neje csáthi Zányi Teréz leányát. Zombor—Nagykikinda, 1905. május hó.

Hivatalos órák a városnál. Hauke Imre polgármester a következő körrendeletet bocsájtott ki: A nyári hónapokban rendszeren beálló hőségére való tekintettel folyó évi június hó 1-étől szeptember hó 30-áig terjedő időben a hivatalos órákat a következőképp állapítom meg: 1. A fogalmazó,

továbbá a segéd- és kezelő személyzet (beleértve a fogalmazó tisztviselőket, pénztárnokot, ellenőrt, könyvelőket, számvevőket, közgyámot, levéltárnokot, községi bírót, kiadót és az ezen hivatalokhoz beosztott irnokokat) hivatalos óráit reggel 8 órától délután 1 óráig, az adóügyi osztály pedig reggel 7 órától délután 1 óráig tartozik tartani. 2. Nem terjed ki az 1. pontban említett délutáni munkaszünet a tiszti ügyészi hivatalra, a tanácsra, a kapitánysági iktatókra s a melléjük beosztott alkalmazottakra, kiknek hivatalos órái az idő alatt is teljesen a régi szerint vagyis délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig fentartatnak. 3. A rendőrkapitányokra nézve az 1. pontban megállapított hivatalos órák oly értelemben nyerne alkalmazást, hogy azok egyike délután 3—5 óráig hivatalos szolgálatot köteles teljesíteni. 4. A végrehajtók, becsüsök, kézbesítők és a szolgaszemélyzet a hivatalos óráktól eltekintve úgy mint eddig is egész nap foglalkoztatandók, akként azonban, hogy a szolgaszemélyzetből a gazdasági intéző beosztása szerint naponta 2—2 köteles a polgármester és az iktató mellett délutáni szolgálatot teljesíteni, míg a többi délutánja szabad. 5. Az anyakönyvi hivatal hivatalos órái változatlanul fentartatnak. 6. A vasár- és ünnepnapon hivatalos órák délelőtt 9—11 óráig tartanak. Ezen intézkedésemet szoros alkalmazkodás végett a tiszti, segéd- és kezelő személyzetnek oly figyelmeztetéssel adom ki, hogy a fentiekben megállapított hivatalos órák mindenki által pontosan betartassanak, továbbá hogy rendkívüli munka felmerülte esetén a hivatalos órák meghosszabbítását vagy esetleg célszerűbb beosztását fentartom magannak és ez a szükséghez képest el fog rendeltetni.

Eljegyzés. Szalay Imre vármegyei tisztviselő eljegyezte Szabácsy Mariskát.

Gyermekek öröme. Azon tapasztalattól indítva, hogy e város nemesszivű közönsége szinte versenyezve pártolja az iskolás gyermekeknek június 8-iki szokásos jünialisát, a tanítótestület ez évben is megtartja azt s felkéri ezuton is a nemesszivű adakozó közönséget, hogy a szegény tanulók élelméhez való hozzájárulását az egyes hivatalokban elhelyezett gyűjtőívek tulajdonosainak, vagy az elemi fiúiskola bármely tanítójának kezeihez juttassa. Egy tanulónak élme 40 fillér. A jünialis napján fél nyolc órakor templomba mennek a tanulók, utána millenniumi és koronázási emlékűnnep lesz az iskolában, majd a gyermekzenekar indulójának hangjai mellett a Szt.-Háromság-terre vonul a tanulócsereg, hol a Hymnuszt éneklék. Ezután kivonulnak a Sikarába. Megérkezéskor, tizórai után játékok, 1 órakor ebéd, utána pihenés, majd ismét játékok estig. Este azon tanulókat, kik szüleik nélkül vannak künn, hazavezetik. 8 óra után tűzijáték.

A Magyar Olvasókör vasárnap délután tartott rendkívüli közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy helyiségét új építkezéssel kibővíti. Az építkezés költségeire 40 ezer koronás kölcsönt vesz föl.

Közgyűlés. A „Zomborvidéki róm. kath. tanító-egylet” 1905. június 15-én Zomborban, a központi fiúiskolában közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Szentmise délelőtt 9¹/₂ órakor a plébániatemplomban, 2. Elnöki megnyitó. 3. Pénztárnoki jelentés. 4. A kath. segélyalap gyűjtőbizottság pénztárnokának jelentése. 5. Az egyesületi könyvtáros jelentése a könyvtár új berendezéséről. 6. Emlékbeszéd néhai Lajthay János volt egyesületi elnök felett. 7. Az egyesület alapszabályainak módosítása. 8. „Miképp akadályozhatja meg a tanító az alkoholizmus terjedését a nép között?” című tétel tárgyalása. 9. A tanügy terén az utolsó tanév alatt észlelt főbb mozzanatokról jelentéstétel. 10. Jelentéstétel az 1904. évi egyetemes tanítógyűlésről. 11. Elnöki jelentés a bajvidéki társaság elnökségének átiratára a kalocsai kántortanítói nyugdíjintézet alapszabályainak

módosítása tárgyában. 12. Birálóbizottság választása. 13. Elhumyt és netalán eltávozott tagok bejelentése, valamint új tagok felvétele. 14. Indítványok: a közgyűlés előtt lehetőleg 8 nappal az elnöknek írásban beadandók. 15. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. Apatin, 1905. május 25. Dr. Steecz György, egyleti elnök. Nagy János, egyleti jegyző.

Állatvédelem. Lapunk egyik barátjától a következő sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztő Ur! Nem tudom, Zomborban van-e már szervezve állatvédő egyesület, de ha nincs, minél előbb csinálni kell ily egyesületet. Addig pedig a rendőrhatalóságot tisztelettel kérjük, hogy a helybeli pecérlegények brutalitásait szigorúan ellenőrizni és megtorolni sziveskedjék. Ebtartási szabályzat ide, ebtartási szabályzat oda, részünkről tiltakozunk az ellen, hogy a pecérek a békés házi ebeket napról-napra zaklassák és az utcaajtók küszöbén fogdossák el jó formán csak azért, hogy a polgároktól megfelelő váltásdíjat zsarolhassanak ki. Ez nincs sehol a világon, még a fővárosban sem; mert tudva levő, hogy a szájkosár-rendszer csak zárlat idején lehet kötelező. Az sem igazságos dolog, hogy míg a város bel- és külterületén csakugy száguld, ugat és veszekszik a sok nagy és hatalmas dogg és vadászkutya, ezeket senki nem bántja, hanem az apró mopszli, pinszi, rattler stb. ebeket fogdossák össze, amelyek senkit se bántanak, sőt mint házőrzők, közbiztonsági feladatot teljesítenek. A másik sérelem az, hogy a pecérek az elfogott kutyákat kiozzák, dróton vonszolják őket olykor két-három utca távolságra a kocsijukhoz. Ez ellen a kegyetlenség ellen a legerélyesebben tiltakozni kell s e tekintetben a pecéreket alaposan ki kell oktatni. A napokban a Dob-utcai 249. sz. háztól egy tisztviselőnek igen szép fajta uszkár kutyáját vonszolták így el s a kutya a kiváltás után csakhamar el is pusztult uri gazdája nagy bánatára. Reméljük, hogy felszólalásunknak lesz annyi eredménye, hogy az illetékes hatóság addig is, míg városunkban állatvédő egyesület alakul, véget fog vetni a pecérek garázdálkodásainak. Tisztelettel: Egy olvasó.

Könnyműség. Folyó, hó 21-én csaknem áldozatává lett Pafkó Milán begecsi lakos saját könnyműségének. Piros községből Futak-felé hajtván, az egyik utatjárónál az ott elhaladó vonat előtt keresztül akart hajtani. A mozdonyfüttre fityet hányva, közévgött lovainak, azonban a mozdony elérte és egyik lovát elgázolta, kocsiját összetörte. A tulajdonos csak annak köszönheti életben maradását, hogy oly erővel ütötte el kocsiját a mozdony, hogy ő abból az árokba repült.

Egy aggastyán öngyilkossága. Hosszu életkorral áldotta meg a gondviselés Fábrián András sebesicspusztai lakost. A 90 éves aggastyán nem tudta elvárni a végső pillanatait, mert az utóbbi időben betegeskedni kezdett és ettől az időtől fogva egész buskomorra lett, míg egy őrizetlen pillanatban házának mestergereidájára felakasztotta magát. Hozzátartozóinak többször panaszkodott, hogy véget vet életének, mert betegsége nagyon gyötri és a szegény aggastyán folyó hó 26-án be is váltotta ígérteit. Mire észrevették, már nem volt benne élet.

Elfogott családok. A bajai csendőrség két mokriai parasztembert fogott el a múlt héten. Mindkettőt azzal vádolják, hogy hamis pénzt gyártó gépekkel kereskednek. A csendőrség egy feljelentés alapján letartóztatta őket a vasutnál levő egyik koresmában. A gépeket azonban nem találták náluk. Hosszas vallatás után végre bevallották, hogy a gépeket — egy ötkoronást gyártó és egy egykoronást gyártó gépet — a koresma szomszédságában dugták el. A csendőrség a mondott helyen meg is találta őket. A két mokriai ember tulajdonképpen nem pénzt akart csinálni, mert a primitív gépek arra nem is lettek volna alkalmasak, hanem elakarták adni a gépeket. Egy áldozatuk, egy jómódu báttaszéki gazda már ki is volt szemelve. A két csalót a csendőrség átkísérte a kikindai törvényszékhez.

Legujabb. Ismeretes a közönség előtt, hogy Hencz és gróf Keglevich képviselők nyílt ülésen közbeszólás alakjában egymást megsértették. Lapunk zártakor vesszük a hirt, hogy Hencz a súlyos föltételű párbajban Keglevichet agyonszurta.

Őskori lelet. Balogh Ferenc halász múlt pénteken a zentai sárgapartnál halászott a Tiszában. Egyszerre csak azt vette észre, hogy a hálójában valami nehéz tárgy van, kihuzta a hálót és egy mamutnak a felső lábszárcsontját huzta ki. A csont átmérője a csuklónál 25 centiméter. Egy hatalmas kifejlesztű mamut csontja.

Elmeháborodott apa. Barta Péter trombitás topolyai lakos szombaton dél körül Verona leányával együtt ünneplőbe öltözött azzal, hogy Kamarásba mennek egy rokonuk lakodalmára. Indulás előtt Barta kisebb leányát elküldte hazulról, bezárta a konyhaajtót s azt kérdezte lányától, hogy kedves-e az élete és választ sem várva, háromszor Verka leányára, majd egyszer önmagára lött. A szerencsétlen 14 éves viruló leányt egyik golyó jobboldalán, a második borda alatt, másik pedig bal mellén találta, a harmadik csak horzsolta. Barta önmagát szíven lötte, úgy hogy nyomban meghalt. A rokonság és Barta közelebbi ismerősei állítása szerint tettét elmeháborodottságban követte el, mert már régebb idő óta észlelték rajta a háborodottság apróbb tüneteit.

Lopások Cserevenkán. Folyó hó 25-én éjjel eddig ismeretlen tolvajok behatoltak Lamnek Károly mészárszékébe s az összes huskészetet elvitték. — Rákövetkező éjjel eddig ugyancsak ismeretlen tettesek elvitték özv. Albrecht Fülöpne 2 drb értékes kéteves csikáját. A nyomozás mindkét irányban mind a rendőrség, mind a csendőrség részéről erősen folyik.

Árlejtés. Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi törvényhatósági bizottság által elrendelt s jóváhagyott terv és költségelőirányzat alapján a közbárgóhidon építendő sertesől, juhakol és borjuistállónak árlejtés útján leendő biztosítása céljából folyó évi június hó 13-án délelőtt 9 órakor a városháza tanácstermében nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árlejtést tart.

Szőlőkaró. Az apatini erdőhivatal közhírré teszi, hogy hivatali irodájában 1905. június hó 8-án d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján 1'60 m. hosszú (1—3) számmal jelölt sarangokban 39100 drb, 1'80 m. hosszú (4—5) számmal jelölt sarangokban 12460 drb, 2'00 m. hosszú (6—7) számmal jelölt sarangokban 8550 drb, összesen 60110 drb tölgy szőlőkaró a bacsordasi alsóerdei rakodóból fog eladatni. Kikiáltási ár 1000 darabonként 20 korona. A zárt ajánlatok akár írásban, akár szóval, vagy az összes, vagy az egyes sarangokban levő, de mindenesetre határozottan megjelölendő és betűkkel kiírandó darabszáma a tárgyalási bizottságnál egy korona bélyegjeggyel és 10% bánatpénzzel ellátva beadandók, melyben az ajánlattevő kijelenti, hogy a szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti, melyek úgy az apatini erdőhivatalnál, mint a doroszlói erdőgondnokságnál betekinthetők.

Pályázati felhívás. A siketnémák budapesti állami intézetének első osztályaiba a legközelebbi tanévre mintegy 45 új növendék fog felvételt. Ezenkívül felvételt nyernek a megfelelő osztályokba oly siketnémák is, akik eddig valamelyik vidéki intézetben tanultak ugyan, de akiknek szülei időközben a székesfővárosba költöztek. Végül felvételt a felsőbb osztályokba olyan gyermekek is, akik népiskolai tanulmányaik közben siketültek meg s akik az intézetben a beszédnek szájáról való leolvasását tanulják meg s ez uton elemi ismereteiket kiegészítik. Elsősorban a Budapesten s az annak környékén levő községekben lakó siketnémák vétetnek ugyan fel, de másodsorban felvételt nyernek az ország bármely helyéről folyamodó olyan siketnémák is, akik az évi 200 korona eltartási költséget egészen vagy részben biztosítani képesek. A felvétel a fo-

lyamodványok beérkezésének sorrendjében fog eszközöltetni; miért is indokolt, hogy a szülők mielőbb küldjék be kérvényeiket. Részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. (Budapest, VIII. Mosonyi-u. 8. sz.)

Értesítés. A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden, június hó 4-én d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

Művészet — Irodalom.

Balassa Bálint országos gyász-

ünnepe. A jelen év őszére tervezett országos gyásznap rendező-bizottságának író tagjai az alábbi fölhívással fordulnak a magyar író világhoz: Egy, évszázadok óta porladó nagy költő, nagy dalnok érdekében és a magyar Génusz nevében szólunk Hozzátok! Az ő idejétől a mi időnkig, — ami pedig vagy tíz emberöltő — babérja el nem hervadt, — de tövisei sem fonnyadtak el. De a babér, — amit dalai szereztek neki s az a tövis, amit életének balsora szerze számára — ma is hiven kísérik Őt. A költő — kiről szólunk — a szerencsétlen báró Balassa Bálint! Költő volt és hős. Kard és toll — e kettő volt eszköze. Szerető nagy szíve kettőért dobogott: a hazáért és a szerelemért. Amit az elsőért tett, azt kardjával írta a történelem fehér lapjára véres betűkkel, — amit a a másikért érzett — azt tollával írta a költészet fényes lapjaira. Élete ebből állott: szeretett, — dalolt — harcolt. Élete — vigasztalan volt s nem volt derűje, — csak az, amit pazar fényű lelke ontott maga köré. Isteni derű, — amit mi látunk, de amiért ő szenvedett. Élete a keserv sziklafalai, melyek tövében a költészet búbájós virágai fakadtak. Családi torzsalkodások, szerencsétlen házasság, nagy vagyoni zavarok, örök lelki nyugtalanság és egy kinzó viszonzatlan szerelem, ezek kísérték élet-útján egészen addig a diadalmos várostromig, amely neki halálos sebet hozott. Fiatalon — de épen jókor érte el a halál. Óriási vagyonából a sors már nem hagyott neki több földet, — mint amennyit a koporsója és a sírját fedő kőlap közé tudott bepréselni a sírásó. Ott pihent sokat zaklatott teste, de nem soká. Jött idő, amikor még sírjában sem hagyták pihenni. Olyanok tették ezt vele, akiket ő sohasem bántott. Kiszórták hamvait a kriptából és egy ossarium mélyébe tették s ott heverték azok 1897-ig. Nem teljesült az Őt eltemetők kérése. Hiába könyörögték azok az Istenhez: Requiem aeternam dona eis! Balassa Bálintnak, a nagy magyar dalnoknak máig sem adatott meg az örök nyugalom. 1897-ben esztendői feltaláltattak, tudományos uton meghatározattak és most egy ládába zárva — Liptóvármegye levéltárában várják azt a nyugalmat, melyet hő lelke mindig annyira áhitott. Irótársaink! Balassa Bálint, hozzá méltó eltemetése jelen év őszén megtörténend. Lehetséges-e az, hogy e nagy nemzeti gyásznapon a magyar irodalom csupán az irodalmi társaságok által vegyen részt — s hogy arról a magyar irodalom munkásainak ezrei elmaradjanak? Ez ünnepből részt kért magának az egész magyar íróvilág. Hogy testben, lélekben és áldozatban ott legyen a magasztos aktusnál, midőn egy XVI-dik századbéli munkatársát helyezi örök pihenőjére a nemzeti kegyelet. Ezért fordulunk most Hozzátok, Irótársak. Tegyük e gyásznapot magasztosabbá azzal, hogy teljes

egészünkben vegyünk abban részt. Övezzük arany koszorúval a nagy költő homlokát, amely koszorú minden levelét a késő utódok írói, — szép írói, tudományos írói, hírlapírói — fűzzék az Ő számára. Felhívjuk e részvételre író társainkat és kérjük őket, — hogy az e célra szolgáló adományait Liptó vármegye alispáni hivatalához — azon megjelzéssel: „az írók arany koszorújára“ — augusztus hó 1-éig beküldeni sziveskedjenek. Kelt Liptószentmiklóson, 1905. évi május hó 1-én. Öszinte szeretettel és hazafias tisztelettel Nagy András dr., Rexa Dezső, Pereszlényi Zoltán.

Emléklapok Schweidel József,

aradi vértanú, Zombor város szülötte szobrának leleplezésére. 1905. május 18. A szoborbizottság megbízásából összeállította Trencsény Károly. Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából. 1905. — A nagy negyed-rét-alaku, 7 1/2 ives emlékalbum tartalma: Előszó. — Schweidel József emlékezte. Költemény, írta Trencsény Károly. — Schweidel József élete, írta Trischler Károly. — Pótlások az életrajzhoz: 1. A vértanú utolsó lakomája. 2. Schweidel önmagáról és családjáról. 3. Schweidel halála. 4. Schweidel osztrák nemesi oklevele. (Eddig ismeretlen adat.) — A Schweidel-szobor s az emléktábla története. — A leleplezés ünnepe (1905. május 17. és 18.) — A Schweidel-szoborbizottság. — A képek jegyzéke. — Az emléklapokat 24 érdekes illusztráció díszíti. A képek közül a főbbek: Schweidel három arcképe. Az egyik, a völegénykori, eddig kiadatlan. Az eredeti olajfestmény a Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat tulajdona. — Schweidel Józsefné, Bilinszky Domicella arcképe. (Eddig szintén kiadatlan.) — A vértanú fiának (Schweidel Béla), két leányának (özv. Halász Gedeonné, Schweidel Anna és dr. Balogh Sándorné, Schweidel Sarolta), unokáinak, dédunokáinak s egyéb rokonainak arcképei. — Az agyonlövés helye az aradi vár sáncában. — Egykoru kép a vértanú agyonlövéséről. — Schweidel szülőházán elhelyezett emléktábla. (1902.) — A Schweidel-szobor. Mátraai Lajos György alkotása. — A díszes emlékalbum kapható Zomborban, Kollár József és Schön Adolf könyvkereskedőknél, valamint lapunk kiadóhivatalában. Ára 2 korona.

Saját gyermeke husával vendégelte meg a miniszterét Asztiagesz méd király. Ezt a jelenetet kitűnő képben mutatja be „A világ Történelme“ e héten megjelent füzeté, melyben még érdekes kép: a méd királynak a lerészegített szkita vezérek elleni erőszakos tette: a vágató amazonok. Hogy „A Világ Történelme“-nek mily érdekes előadása lesz ez a munka, azt a tovább haladó füzetek egyre fényesebben mutatják, mert minél bővebb történeti anyaggal rendelkezik valamelyik kor vagy nép, annál érdekesebb annak előadása. Aki érdekes történelmet kedvel, kérjen mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küld kívánatra „A Világ Történelme“ kiadóhivatala, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Közgazdaság.

A komlót pusztító állatok irtása.

Még szokatlan, de ma már nem ritka dolog, hogy a szerző a saját művét ismerteti. Nem ritka azért, mert sok szerző jobbnak látja, hogy így állja el útját a bírálóknak s a bíráló olykor keserű következményeinek. Midőn azon vagyok, hogy én is saját mun-

kámról írjak, nem szeretném, ha valaki reám sütné, hogy én is ezen járatban vagyok. Nem, ez eszem ágában sincs. Nem akarom útját állani semmiféle ítéletnek: az menjen a maga útján s ha reá szolgálók az elismerésre, legyen benne részem, ha viszont megrovást érdemelek, ám legyen érdemem szerint. Tehát az alábbi soraim célja minden lehet, csak az nem, mintha a kritika elül ki akarnék térni.

Aki valamely tárggyal behatóbban foglalkozik s igyekszik annak lényegébe behatolni, úgy van vele, hogy sokáig nem tud tőle megszabadulni, mindig akad valami, ami szívét-lelkét bántja, nyomja. Most, hogy egyik feladatomban eleget tettem s a mostani m. kir. földmivélségi miniszter Tallián Béla öngyméltósága megbízásának eleget téve, egy füzetet bocsátok közre, még mindig van valami, amit mondanom kell s amiről érzem, hogy azzal még adós vagyok. Vanna'x dolgok, amelyeket a kijelölt tárgy kerekdedségénél fogva a műből okvetlenül ki kell hagyni, de amelyeket a mű használójának mégis tudnia kell. S ilyen az is, amit itt még elmondok.

A szóban lévő füzet „Utmutatás a komlót pusztító állatok irtására“ címen 11 ábrával felszerelve, most (1905.) hagyta el a sajtót. Összesen csak mintegy 10—12 élősködőt ismertettek s a mű csak 56 oldalas. Az ismertett állatok a következők: A komló szövőpille, a komlóbarkó, a kósza pocok, a hamvas vincellérbogár, a komlóbolha, a kukoricamoly, a törpe bagotypille, a komlólevéltetű, a takácsatka. Ez összesen kilenc élősködő volna. De van ezenkívül röviden szó még a pajor- és a drótféregirtásról, a komlóra alkalmilag vetődő bolhákrol, kabócákrol, különféle hernyókról, réti poloskákról, csigákról, de ezeket akként tárgyalom, hogy amikor egy-egy címeres kártevőt ismertettek s elmondom, hogy mit tegyünk ellene, akkor elmondom azt is, hogy a javasolt munka elvégzésével egyszerre melyik más, pl. másodrendű alkalmi pusztítót irthatunk, azaz hogy egy csapásra miként üthetünk két legyet. Ilyen módon értem, hogy a munka teljes, de nem terjedelmes.

Azonban nem erről akarok én most beszélni, hiszen aki e könyvre rászorul, az ugyanis megtalálja benne. *Maiora canto!*

A komló ama növények közé tartozik, amelyeknek aránylag kevés az ellenségük, de ezek azután ha egyszer lábukat megvetik, ugyancsak kitesznek magukért. Mondjak példát? Itt van a tavalyi év s a szárazsága. A takácsatka a nagy alföldi komlósok egyikében-másikában 70—80% kárt tett. A komlószövőpille hernyója régebben Németország egyik-másik komlósában teljesen kiöltö a töveket. A kukorica-moly 1879—80-ban Csehország némely vidékén az egész komlótermést tönkretette. A komlólevéltetű néhány évvel ezelőtt Bajorországban és cseh földön annyira megviselte a komlót s annyira értéktelennitette a termést, hogy a komlót termesztő vidék cseh népe kenyér nélkül marad, ha a cseh kormány inségsegélylyel nem menti meg.

Nem csoda tehát, hogyha a komlóértékesítés egyéb nehézségeihez még a rovarok okozta károk is hozzájárulnak, a komló termesztése sok kockázattal jár és sokszor a kár olyan nagy, hogy egy-két év múlva kedvét szegi a termesztőnek.

A most megjelent füzetemnek egyik célja az, hogy segítségére legyen a komlótermesztő-

*) Kiadta a m. kir. földmivélségi miniszter. Az érdeklődők kérhetik a miniszteriumtól, vagy megvehetik ifj. Nágel Ottó könyvkereskedőtől (Budapest, VIII., Múzeum-körút) 50 fillérért.

nek abban, hogy az állatoktól komlósában kárt ne szenvedjen. Aki már benne van a bajban, az hiába vár tőlem és füzetemtől segítyt; hiába vár pedig azért, mert az ilyen meglevő bajon emberileg már nem lehet segíteni. Céлом nem ez, hanem az, hogy egyáltalában baj ne is lehessen, azaz ki akarom tanítani az okszerűen gazdálkodó komlósgazdát arra, hogy mit tegyen, hogy kára ne támadjon. Mert csakis ezen az uton van remény, hogy kevés költséggel, csekély munkával megóvhatjuk magunkat a bajtól. E cél elérése végett szükséges, hogy a komlósgazda már eleve ismerje azokat az élősködőket, amelyekkel meggyülhetik a baja. Ezeket füzetemben egyszerű szavakkal ismertettem s elmondom röviden, hol, milyen növényen élnek, miként kerülnek a komlóba. A gazdán van most a sor, hogy e soraimat már most, mikor még távol van a megkárosodástól, olvassa el gyakran, hogy jól vésődjék be emlékezetébe az állat minden járása-kelése s így már előre tudja, hogy az komlósában hol és mikor jelentkezhetik. Ehhez azután hozzácsatolom azoknak a módoknak az ismertetését, amelyekkel teljesen megakadályozhatjuk, hogy az élősködő vagy egyáltalában le ne telepedhessék a komlókerthben, vagy ha már némi nyoma van, kiirtsuk csirájában.

Mindez, mint mondtam, rövidre van fogva, de hogy még egyébként is könnyítsem a komlótermesztő dolgát, csatoltam a füzet végére egy kis fejezetet, amelynek címe „Emlékeztető a védekezésre“. Csak négy oldal az, de benne van mind, amit a komlótermesztőnek a komló ellenségeiről és irtásukról tudnia kell. E kis fejezet célja az, hogy számon tartva a komló élősködőt, megmondja az időt és módot, hogy hogyan és mikor kell védekezni és mi ellen kell az irtást folytatni. E fejezettel az a szándékom, hogy az irtó munkákat bekeljem a komlótermesztés rendes munkái közé s hogy elvégezve ezeket, végezzük el sokszor külön megterhelés nélkül a komló ellenségeinek irtását is: azaz reá akarom szoktatni, hogy az irtás csak olyan elengedhetetlen és fontos munka, mint a komló rendes mivélésének bármely más munkája. Hogy e szándékom még érthetőbb legyen, hadd világosítsam azt egy egyszerű példával. A jó gazdának ritkán van baja, hogy állatja megfertőződjék valami élősködővel, pedig nem tesz egyebet, mint azt, hogy állatját rendben tartja, gondozza. Ellenben a hanyag gazda nem tud megszabadulni a patikától s a patika nem tud neki elég szert adni, amellyel férges jóságát ellenségétől végre teljesen meg tudná szabadítani. E két gazda között a különbség az, hogy az előbbi jobban utána néz a jóságának, gondosabban ápolgatja azt és habár ez idővesztéssel és némi költséggel jár, eléri vele, hogy patikára, orvosra nem kell költeni; a másik takarékoskodik az állaton azzal, hogy magára hagyja, de fizet azután bőven, sokszor százszorta többet, mint az előbbi a jóság-ápolás, gondozás címén s veszít nemesak időben, hanem abban is, hogy az élősködőktől szüntelenül sanyargatott jóságának munkája sohasem az, ami az egészséges és jó erőben lévőé.

Igy vagyunk a komlóval is. Jobb, olcsóbb dolog az, ha mi a komlót úgy termesztjük, hogy annak ne is lehessen baja s ha az irtó munkát tavasztól őszig a komlótermelés többi munkái közé akként sorozzuk be, hogy azok ez utóbbiakkal egyszerre hajtódjanak végre, mint hogy aggódva várjuk a jövőt s el legyünk tökéve arra, hogy csak

akkor fogunk hozzá az irtáshoz, ha már baj fenyeget. Ez bizony rossz, felette rossz okoskodás. Hangsúlyozom újra, hogy az efféle szándék jó lehet, de köszönet nem lesz benne; mert ha az irtás sikeres is volna, az sohasem lehet sem olcsó, sem teljes!

Ma még szokatlan dolog, hogy a növénytermesztő gazda így gondolkodjék, azaz hogy már rendes munkájával rajta legyen, hogy természet élőködök ne bánták, vagy tönkre ne tegyék: de bármilyen szokatlan is legyen az ut, reá kell lépni, mert csak így lehet reményünk a teljes sikerhez.

Jablónowski József.

NYILTTÉR. *)

Háztulajdonosok és földbirtokosok,

kik ingatlanaikra I. vagy II. helyre **olcsó törlesztéses kölcsönt** felvenni óhajtanak, forduljanak bizalommal **Gerő Albert** v. intézeti ügyészhez **Budapest, VII., Dohány-u. 84.** Minden felvilágosítás díjtalan. *—8

*) Az a rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Vendéglő és szatócsüzlet

Kishegyesen jó forgalmu helyen — italmérési és dohányeladási engedélylyel egybekötve — kedvező fizetési feltételek mellett **örök áron eladó, esetleg haszonbérbeadó.**

Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Kurin Elek,
vendéglős Kishegyesen.

399. szám. 1905.

Árverési hirdetmény.

Orlovát község tulajdonát képező Centa és Rudolfszgnád községek közepében levő 935¹²²² hold réti szántóföldje 6 egymás után következő évre 1905. évi október hó 1-től kezdve haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár holdankint 35 kor. 10 fillér. Bánatpénzül 3200 korona leteendő, a többi feltételek a jegyző irodájában bármikor megtekinthetők.

Idegen megyebelieknek és testületeknek kívánatára a feltételeket írásban megküldjük.

Az árverés Orlovát a községházánál **folyó évi június hó 20-án d. e. 10 órakor** meg fog tartatni.

Az árverés a legtöbbet ígérőre nézve azonnal, ellenben a községre csakis a hozott és az árverési eredménynek bejelentése alkalmával hozandó képviselőtestületi határozatnak jogerőre emelkedése után kötelező.

Orlovát (Torontál megye), 1905. május 20.

3—1

Előjáróság.

507/1905. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A zombori m. kir. folyamterméni hivatal kezelésében levő hajózási és medertisztítási szerek javításához illetve kiegészítéséhez szükséges faanyag beszerzésének vállalati uton való biztosítása céljából **1905. évi június hó 14-én délelőtt 10 órakor** a zombori m. kir. folyamterméni hivatal helyiségében nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A vonatkozó ajánlat emlitett napon délelőtt 9¹/₂ óráig a folyamterméni hivatalhoz benyújtandó.

A kötető szerződés tervezete és az ajánlati feltételek a zombori m. kir. folyamterméni hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott beszerezhetők az ajánlati minták is, a melyeken a szállítandó anyag minősége és mennyisége szerint részletesen fel van sorolva.

Zombor, 1905. május 24.

M. kir. folyamterméni hivatal.

Árverési hirdetmény.

Alulírott Arsenovits István és neje Utvits Zsófia, mint **neh. Brkits Jakabné szül. Utvits Draginya hagyatéki ügyében** a zombori kir. járásbíróóság 1904. O 252/5. sz. végzéssel a hagyatékhoz tartozó vagyon értékesítésére feljogosított végrendeleti végrehajtók, ezennel közölni tesszük, hogy a hagyatékhoz tartozó és a zombori 1982. A I. 1—2. sorsz. alatt felvett ingatlan 2376 kor kikiáltási ár mellett; az ugyanazon betétben A. † 2 sorszám alatt felvett 1 hold 369 □ ölet 1969 kor. kikiáltási ár mellett; a zombori 2457. számú betétben A. † 1. sorsz. alatt felvett 1 hold 849 □ ölet 2449 kor. kikiáltási ár mellett magán árverésre fogjuk bocsájtani.

Ezen ingatlanokra a magán árverés 1905. évi június hó 8-ik napján délután 4 órakor Koczkar Zsigmond kir. közjegyző előtt annak hivatalos helyiségében fog megtartatni. Amennyiben az árverés eredményét az alulírottak kielégítőnek nem találják, jogukban áll a bánatpénznek visszaadása mellett attól nyomban elállani, későbbi visszalépésnek helye nincs.

Az árverési szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzként az árverést megelőzőleg az alulírott végrendeleti végrehajtók kezéhez lefizetni. Ezen bánatpénz a vételárba be fog tudatni. Ha pedig a vevő az árverési feltételeket be nem tartja, úgy a vételtől elállottnak tekintetik s bánatpénzét elveszti.

A magán árverést követő 15 nap alatt a legmagasabb ígért ellen a végrendeleti végrehajtóknál utóajánlat adható be. Ezen utóajánlat a kikiáltási ár szerinti bánatpénz és az új árverés költségei melléklendők. Utóajánlatnak csak egy ízben van helye.

Az utóajánlat be nem adása esetében, illetve az utóajánlat folytán megtartott újabb árverés után a legtöbbet ígérővel az adásvevési szerződés azonnal meg fog köttetni, a mikor is a vevő a vételárát megfizetni tartozik.

A vevő a megvett ingatlan a jelen gazdasági év letelte után, veszi birtokba és ez időtől kezdve viseli az adókat s egyéb közterheket is. Az adásvevési szerződés és az átiratás költségeit, valamint a kir. kinstári illetékeket a vevő sajátjából tartozik fizetni.

Kelt Zomborban, 1905. évi május 22-én.

Arsenovits István és neje szül. Utvits Zsófia.

3—3

1838. szám.

Hirdetmény.

Az alulírt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett tárgyak az apatini m. kir. erdőhivatal irodájában **1905. évi június hó 8-án délelőtti 9 órakor** megkezdendő nyilvános árverés útján felsőbb jóváhagyás fentartása mellett eladatni fognak.

Zárt írásbeli ajánlatok egy korona bélyegjeggyel és 10% bánatpénzzel ellátva, kétfő címezve a tárgyaló bizottságnál a szóbeli verseny megkezdése előtt beadhatók, ezek azonban csak azon esetben fognak tekintetbe vétetni, ha azokban a felajánlott összeg minden egyes tárgyra vagy részletre, külön-külön kitéve és tisztán olvasható számokkal és betűkkel kiírva van és határozottan kijelentetik, miszerint ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Távirati, utó. feltétel, olvashatlan, vagy az előbbieket szerint hiányosan kiállított írásbeli ajánlatok el nem fogadhatók és fentartja magának a kinstár azt a jogát, hogy a tett ajánlatok között szabadon választhasson.

Az árverési és szerződési feltételek előlegesen is az alulírt hivatalnál és a doroszlói m. kir. erdőgondnokságnál a szokásos hivatalos órákban betekintheők.

T á r g y :

A bácsordasi alsóerdei rakodón a gombosi vasut- és gőzhajóállomásról 7:8, illetve 8:3, — a hódási vasúthoz 10:3 klm. távolságra levő gömbölyű tölgy **szőlőkarók** s. p.:

1.60 m. hosszú (1—3.) sz. jelölt sarangokban 39100 drb; 1.80 m. hosszú (4—5.) sz. jelölt sarangokban 12460 drb; 2.00 m. hosszú (6—7.) sz. jelölt sarangokban 8550 drb; összesen (1—7.) sz. jelölt sarangokban 60110 drb.

Kikiáltási ára 1000 darabonként 20 kor. Az ajánlatok akár írásban, akár szóval vagy az összes, vagy az egyes sarangokban levő, de mindenesetre határozottan megjelölendő darabszámra tehetők.

Apatin, 1905. évi május hó 26.

M. kir. erdőhivatal.

1344/1905.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Mélykut községben elhalálozás folytán megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi június hó 10-ig** nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Ezen jegyzői állás javadalmazása: Kézpénzfizetés 294 kor.; árvapénztár kezelésért járó díj 300 kor.; 112·012 klg. marhahus; 31·273 hl. (50 pozsonyi mérő) kétszeres buza; 44·805 klg. fagygyu; 44·805 klg. só; 112 012 klg. sertéshus, mely illetmények ellenértékéül a megyei törvényhatóság 1206/közgy. 1901. számú határozatával 585 korona 84 fil. készpénz lett megállapítva; 6 öl kemény tűzifa természetben; 12 kocsi széna természetben; szabad lakás természetben; 2/4 telek föld és herésföld (25⁵⁰/₁₀₀₀ hold szántóföld) haszonélvezete, melynek adóját a jegyző tartozik fizetni; és a magánmunkálatokért szabályrendeletileg szedhető díjak.

Bácsalmás, 1905. május 26.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

2—1

882. szám.

1905.

Árlejtési hirdetmény.

Mozsor községe egy gyermekmenedékház, egy iskolaépület és egy tanítói lakás felépítésére ezennel árlejtést tűz ki **1905. évi június hó 14-ik napjának délelőtti 9 órájára** azzal, hogy ezen épületek felépítésére 10557 korona 43 fillér, 8280 korona 68 fillér és 7548 korona 23 fillér van előirányozva és hogy az árlejtés minden épületre külön-külön fog megtartatni a község tanácstermében, továbbá, hogy az árlejtézők kötelesek bánompénzül az előirányozott összegek 10%-át az árlejtés megkezdése előtt letenni és végre, hogy az építésekről a tervek, költségvetések és az árlejtési feltételek a községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Mozsor, 1905. évi május hó 26-án.

Eremics Milán, jegyző.
Sztojkov Nikola, esküdt, bíró helyettes.

376. szám.

1905.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1904. évi Sp. I. 351/15. számú végzése következtében dr. Nikolits György zombori ügyvéd által képviselt ifj. Fındaisz Antal gádori lakos javára Bosnyák István és társa bezdáni lakosok ellen 80 kor. 60 fill. s járulékaik erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1000 koronára becsült gőzmozdonyból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró V. 524/2. 1905. számú végzése folytán eddig összesen 28 korona 64 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bezdánban alperes lakásán leendő eszközzésére 1905. évi június hó 10. napjának délutáni 3 órája napáridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. évi május hó 24-én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

1545. szám.

kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Ada község előljárósága f. évi július hó 1-étől számított 2 1/2 évre a község részére szükséges írószerek, eszközök, nyomtatványok és könyvkötésmunkák átalány biztosítása céljából pályázatot hirdet.

Felhívom a vállalkozni szándékozót, hogy az erre vonatkozó ajánlatokat **f. évi június hó 10-éig** Ada község előljáróságára címezve adják be. Az árlejtés napja a beadott ajánlatok után fog meghatározatni, melyről minden egyes ajánlattevő külön-külön értesített fog. A részletes feltételek a hivatalos órák alatt a közig. vezető jegyző hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Ada, 1905. évi május hó 24-én.

Király Lajos,
jegyző.

2-1

Nagy arany érem.

Páris. 1904.

Érdem jelél.

Páris. 1904.

Nagy arany érem.

Páris. 1904.

EHRlich NÁNDOR FIA

szőlőpermetező-gyártó, épület- és díszműbádócs.

20-2

Ajánlom kitűnő minőségű saját szerkezetű szőlőpermetezőimel, melyekből **14 év óta** körülbelül **20000** db van forgalomban.

Nagy raktár

Kitűnő minőségű

szőlőoltó gummiszalagokból

és mindennemű

permetező alkatrészekből.

Javítások a saison alatt gyorsan és pontosan eszközöllelnek. * Régi permetezők becserelelnek. * Kölcsönképen használatra jó szerkezetű permetezők kiadatalnak.

Minden darabért

2 évi jótállás!!

Bajai-út II.

ZOMBOR,

BACSKA.

Bajai-út II.

2 évi jótállás!!

Minden darabért

Viszontelárúsítóknak külön megegyezés.

Olcsóbb mint bárhol!!

VILLANYOS LÁMPÁK!

A nagyérdemű fogyasztóközönség becses tudomására adjuk, hogy **Kulcsár Sándor** jónévű budapesti bronz-esillárgyárossal összeköttetésbe lépünk s raktárunkat dusan felszereltük a modernstylű valódi bronz világítótestekkel.

Raktáron tartunk óriási választékban a legzölésesebb modern kivitelben valódi bronz, függő, asztali es fali villanyos lámpákat es mindennemű szerelvényeket a legolcsóbb árakon, amiről a mélyen tisztelt közönséget a legnagyobb készséggel győződtetjük meg.

Kulcsár Sándor cég versenyképességét bizonyítja az a körülmény, hogy ugy az **uj országházát**, valamint a **budai királyi palotát** legnagyobbbrészben, a **szatmári dómot**, a **pénzügyminiszteri palotát** stbit ő rendezte be.

Ez alkalommal felhívjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmét más cikkeinkre is:

➔ **Valódi TRIESZTI LINOLEUM** (parafa-szőnyeg) **FUTÓK** es **SZŐNYEGEK**. — Kifogástalan működésű **GRAMMOPHONOK** „Odeon” lemezekkel (2 felvétel egy lapon). — **Gyermekkocsik**; elegáns utazócikkek; **gyermekjátékok**; **borostyán-szipkák**, **tajtékpipák**. — A legfinomabb **bőr- es szövöttkecstyük**; **harisnyák** ➔

óriási választékban bámulatos olcsó árakon kerülnek eladásra.

Kiváló tisztelettel

Goldfáhn Sándor és Fia,
Zombor, Kossuth Lajos-utca.

20-12

Tessék meggyőződést szerezni.

M O N O L I D E I V O E K I

ITT MEGRENDELHETŐK:
VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLÁK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ES
ESKETÉSI KÁRTYÁK
SÍMA- ES
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA
== KÖNYV- ES KÖNYOMDAI INTÉZETE ==
Z O M B O R B A N
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.
PAPIR- es IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
ES A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:
HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDÉK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18. **A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.**